M.A - (Part - I & II)
Marathi paper - V

AGJ 1st half (f) 31

Con. 1173-13.

(3 Hours) [Total Mar

StudentBounty.com

सूचना : (१) प्रत्येक विभागातून किमान **दोन** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(४) दोन्ही विभागांची उत्तरे **एकाच** उत्तर-पत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. ऐतिहासिक भाषा विज्ञानाची मूलतत्त्वे मांडून अंतर्गत पुनर्रचना पद्धती योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

२. स्वनपरिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करून त्यामागील कारणे साधार सांगा.

३. अर्थपरिवर्तनामागील कारणे व त्याचे प्रकार सोदाहरण सांगा.

४. वैद्य-गुणे वादाचे स्वरूप स्पष्ट करा व मराठी भाषेच्या निर्मिती-कालाविषयी चर्चा करा.

५. पुढीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर विवेचक टिपणे लिहा :-
(अ) भाषाकुल सिद्धांत
(ब) सापेक्ष स्वनपरिवर्तन
(क) भाषिक आदानाची प्रक्रिया
(ड) पीजिन व क्रिऑल भाषा
(इ) मध्ययुगीन मराठी भाषेचे ठळक विशेष.

विभाग २

६. सोस्थूर, ब्लूमफिल्ड व चॉम्स्की यांच्या भाषाविषयक सिद्धांतांचा परिचय करून द्या.

७. स्वन, स्वनिम व स्वनांतर या संकल्पना स्पष्ट करा.

८. रूपिम प्रक्रिया साधार स्पष्ट करा.

९. बोलीभाषा ही संकल्पना समजावून देऊन अहिराणी या बोलीचे विशेष सांगा.

१०. कोणत्याही **दोहों**वर विवेचक टिपणे लिहा :-
(अ) भाषिक प्रयोग व भाषिक क्षमता
(ब) रुपिमांचे प्रकार
(क) मानस्वर
(ड) उच्चार व लेखन यातील अंतर
(इ) प्रमाणभाषा व बोलीभाषा यातील संबंध.

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (part I & II) Marathi paper-VII 1403 April 2013

P3-upq-Feb.-13KL-140 A4

Con. 1168-13.

(3 Hours) [Total Marks

StudentBounty.com

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. '१८७४ ते १९२० या कालखंडातील साहित्यामागे विविध चळवळींची प्रेरणा होती', या विधानाची साधार चर्चा करा.

किंवा

'विविधज्ञानविस्तार' व 'मनोरंजन' या नियतकालिकांच्या वाङ्मयीन कार्याचा परामर्श घ्या.

२. १८७४ ते १९२० या कालखंडातील निबंध वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

१८७४ ते १९२० या कालखंडात स्वतंत्र मराठी कथेला प्रारंभ झाला, या विधानाची सत्यता पटवा.

३. ह. ना. आपटे व वा. म. जोशी यांच्या कादंबरी लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

१९७४ ते १९२० या कालखंडातील मराठी कवितेच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचा परामर्श घ्या.

४. १८७४ ते १९२० या कालखंडात नाट्यसृष्टीत कोणकोणती परिवर्तने झाली ते उदाहरणांसह सांगा.

किंवा

१९२० ते १९६० या कालखंडातील कवितेत कशी विविधता येत गेली, ते साधार स्पष्ट करा.

५. "१८७४ ते १९६० या कालखंडातील समीक्षा विचार कलावाद व जीवनवाद या दोन केंद्राभोवती फिरत राहिला." या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

१८७४ ते १९६० या कालखंडातील ललित गद्याचा विकास कशाप्रकारे होत गेला, ते साधार सांगा.

६. पुढीलपैकी **प्रत्येक गटातील एक टीप** लिहून त्याचे वाङ्मयेतिहासातील महत्त्व विशद करा.

गट 'अ'

१. वज्राघात
२. एकच प्याला
३. दर्पण : नियतकालिक
४. मर्ढेकरांची कविता

गट 'ब'

१. गोविंद बल्लाळ देवल
२. वि. स. खांडेकर
३. कुसुमाग्रज
४. दुर्गाबाई भागवत.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part-I & II Marathi paper-IV

April 2013

P3-upq-Feb.-13KL-141 A4

Con. 1170-13.

2752

(3 Hours) 3

[Total Ma

StudentBounty.com

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) कल्पनाशक्तीच्या संदर्भात पाश्चात्त्य विचारवंतांच्या भूमिकांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. साहित्याच्या स्वरूपाविषयीचे आविष्कारवादी सिद्धांत
२. प्लेटोचा अनुकृती सिद्धांत.

२. (अ) भारतीय व पाश्चिमात्त्य साहित्यविचारांतील लौकिकतावादी प्रयोजनविचारांची मांडणी करून त्यांची तुलना करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. साहित्याच्या वर्गीकरणामागची तत्त्वे
२. साहित्यप्रकारांची विशुद्धता.

३. (अ) साहित्याच्या मूल्यमापनासाठी सौंदर्यमूल्ये पुरेशी ठरतात का ? चर्चा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. रोमान याकोबसनचा समांतरतेचा सिद्धांत
२. वाङ्मयीन वादाची संकल्पना.

४. (अ) 'शैली' ही संकल्पना स्पष्ट करून साहित्याच्या संदर्भात शैलीचा विचार कसा करता येईल, याची चर्चा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. साहित्यकृतीची भाषिक, प्रकारात्मक व आशयात्मक अंगे
२. साहित्यस्वरूपाविषयीची भारतीय साहित्यशास्त्राची भूमिका.

५. (अ) मार्क्सवादी विचारसरणीचे वेगळेपण कोणकोणत्या गोष्टीत आहे, हे स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. साहित्यकृतीच्या महानतेचे निकष
२. नियमोल्लंघनाचे तत्त्व.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

A (Part-I & II) Marathi - paper - II

P3-upq-Feb.-13KL-138 A4

Con. 1[illegible]-13.

(3 Hours) [Total Mark[illegible]

सूचना : (१) प्रश्न क्रमांक **१ अनिवार्य** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) कालखंडाच्या अभ्यासाची संकल्पना स्पष्ट करून, विशिष्ट कालखंडातील वाङ्मय व कालिक प्रेरणा यांचा अन्योन्य संबंध कसा असतो, ते स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) वाङ्मयीन कालखंड मानण्याचे निकष कोणते, ते सांगून इ.स. १३५० ते १६५० या कालखंडातील वाङ्मय हे बहामनीकालीन वाङ्मय आहे, याची सकारण मीमांसा करा.

२. (अ) 'विशिष्ट कालखंडातील वाङ्मयामध्ये त्या काळाचा युगधर्म प्रतीत झालेला असतो'- या विधानाची एकनाथांच्या वाङ्मयाच्या संदर्भात चर्चा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. एकनाथांच्या भारूडांतून व्यक्त होणारे समाजदर्शन
२. 'भावार्थ रामायणा'तून नाथांनी केलेले समाजप्रबोधन.

३. (अ) 'कलाकवी असणाऱ्या मुक्तेश्वराने भक्तीमार्गाचे विवेचन करताना समकालीन संदर्भ दिले आहेत'- या विधानाच्या आधारे मुक्तेश्वराच्या वाङ्मयाची चिकित्सा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. मुक्तेश्वरी 'भारत' मधील तत्कालीन महाराष्ट्र व तत्कालीन सामाजिक अधोगतीचे वर्णन.
२. नाथपंचकाच्या लेखनात आढळणारी तत्कालीन समाजचित्रणाविषयीची उदासीनता.

४. (अ) बहामनी काळातील पुनरुज्जीवन प्रवृत्ती नाथवाङ्मयात कशाप्रकारे आढळते, ते उदाहरणांसह विशद करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. 'रुक्मिणी-स्वयंवर' मध्ये विवाह समारंभाच्या निमित्ताने नाथांनी चित्रित केलेले तत्कालीन समाजचित्र.
२. नाथांच्या पदे, गौळणी व अभंगरचनेत व्यक्त होणारे लौकिक जीवन.

५. (अ) 'बहामनीकाळातील वाङ्मयनिर्मिती विविध प्रकारची असूनही, त्यामागील प्रेरणा लोकशिक्षणाची आहे'- या विधानाची चिकित्सा करा.

किंवा

(ब) पुढील टिपणे लिहा :-
१. बहामनीकाळातील पांडित्यपूर्ण लेखन व सामाजिकता
२. दासोपंतांची वाङ्मयनिर्मिती व काळाचे भान.

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

I & II) Marathi Paper - VII (old) ...l/2013

mf 13-H

Con. 6..7-13.

(OLD COURSE)

(3 Hours) [Total Marks : 1..

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) 'व्यक्ती, समाज आणि निसर्ग यांच्या परस्परसंबंधात निर्माण झालेली कृत्रिमता कवीला व्यथित करते'— विधान 'विलंबित'मधील कवितांच्या उदाहरणांनी स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'बदलत्या सामाजिक वास्तवाकडे कवी भावनाविवश होऊन नाही तर वस्तुनिष्ठपणे पाहतो आणि वास्तवातील विसंगती टिपतो'— विधानावर 'विलंबित'च्या आधारे चर्चा करा.

२. (अ) 'समाज व्यवस्थेच्या बंधनांचे 'रिंगण' मोडून बाहेर पडू इच्छिणाऱ्यांचे आंतरिक संघर्ष लेखक तटस्थपणे रंगवतो'—'खिणावायली मुंगी'च्या संदर्भांनी विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(ब) 'बदलत्या ग्रामीण वास्तवाचे औपरोधिक शैलीत चित्रण हे राजन गवस यांच्या 'खिणावायली मुंगी'चे बलस्थान आहे'—चर्चा करा.

३. (अ) रीटाला स्त्री म्हणून आत्मसन्मान मिळू न शकल्याने ती वैफल्यग्रस्त झाली असावी का ? — हे 'रीटा वेलिणकर' या कादंबरीच्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) रीटाला तिच्या मानसिक गुलामगिरीतून बाहेर पडण्यास संगीता व सरस्वती कशी मदत करतात ते सविस्तर लिहा.

४. (अ) 'सावल्या' या नाटकातील स्त्रियांची नाती त्यांना मिळालेल्या प्रेमशून्य जीवनामुळे ताणलेली आहेत'— विधानावर चर्चा करा.

किंवा

(ब) पुरूषसत्ताक कुटुंबव्यवस्थेचा परिणाम स्त्रियांच्या प्रगतीचे दरवाजे बंद होण्यात कसा होतो ते 'सावल्या' या नाटकाच्या संदर्भांनी स्पष्ट करा.

५. (अ) 'पारध्यांचे दारिद्र्य, अंधश्रद्धा व अस्थिर जगणे यांचे चित्रण लेखकाने कळकळीने केले आहे' — विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(ब) 'पारधी' लोकांना पोलिसांकडून मिळणारी वागणूक किती निर्घृण आणि अन्यायकारक असते ते सविस्तर लिहा.

६. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-

(अ) 'पांगाऱ्यासारथी' मधील घरांचे वर्णन
(ब) 'सावल्या' नाटकातील गडद वातावरण
(ड) 'पारधी' मधील सहृदय निवेदक
(इ) 'घुसमट' या कथेतील दिवाणसाब.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A - Part - I & II)
Marathi Paper - I
..l.2013

(REVISED COURSE)

(3 Hours) [Total Marks

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) साहित्यप्रकारांच्या वर्गीकरणामागील विविध भूमिकांसह, 'कथा' या साहित्यप्रकाराची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'कथा' या साहित्यप्रकारातील पात्रे व काळ या घटकांचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

२. (अ) दिवाकर कृष्ण यांच्या कथेतील पात्रचित्रणाचे स्वरूप 'समाधी व इतर सहा गोष्टी' च्या संदर्भाने स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) कथात्म साहित्यातील 'घटना' या घटकाची चर्चा करून, बाबुराव बागूल यांच्या कथांतील घटनांची परिणामकारकता याबद्दल, 'जेव्हा मी जात चोरली होती' च्या आधारे परामर्श घ्या.

३. (अ) 'प्रतिमा, फँटसी यांच्या अत्यंत कल्पक उपयोजनामुळे कमल देसाई यांच्या कथांमधील आशयसूत्रांना प्रगल्भता लाभते' - या विधानाची 'रंग २'च्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) गौरी देशपांडे यांच्या कथांमधील वातावरण आणि भाषा या अंगांची चिकित्सा 'आहे हे असं आहे' च्या आधारे करा.

४. (अ) 'कथात्म साहित्यातील वास्तव' या संदर्भात, गंगाधर गाडगीळ यांच्या कथांमधील वास्तवचित्रणाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

किंवा

(ब) 'वास्तवातील बदलत्या मानसिकतेचा परिणाम कथात्म साहित्याच्या आशयसूत्रांवरही झालेला आढळतो'- या विधानाचा 'ढग' व 'आलोक' या कथासंग्रहांच्या आधारे परामर्श घ्या.

५. (अ) जी. ए. कुलकर्णी यांच्या कथांतील आशयसूत्रांमध्ये घटना व नियती यांचा आढळणारा परस्परसंबंध 'रक्तचंदन'च्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(१) कमल देसाई यांच्या कथांमधील स्त्रीचित्रण
(२) दिवाकर कृष्ण यांच्या कथांतील खलत्व
(३) कथात्म साहित्यातील निवेदन.

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Con. 1160 & (a)–13. **(OLD COURSE)**

(BN-1304-1305) (3 Hours) **[Total Marks**

StudentBounty.com

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) रंगभूमीची उत्क्रांती आणि नाटक या कलाप्रकारातील परिवर्तन यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) नाटकात भाषिक चिन्हांबरोबरच अभाषिक चिन्हांनाही महत्त्व असते हे सोदाहरण स्पष्ट करा.

२. (अ) 'संगीत शारदा' या नाटकातून दिसणारे समाजवास्तव विदारक आहे-विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(ब) 'लेकुरे उदंड जाली' या नाटकाच्या आशयाची परिणामकारकत, सूत्रधाराची योजना आणि सांगीतिक शैलीमुळे अधिक वाढते'-विधानाचा परामर्श घ्या.

३. (अ) 'घाशीराम कोतवाल' या नाटकातून राजकारणी लोकांच्या धूर्त प्रवृतीवर प्रकाश पडतो - विधानावर चर्चा करा.

किंवा

(ब) 'एक शून्य बाजीराव' हे नाटक ननायकाची शोकांतिका ठरते' - विधानाचा परामर्श घ्या.

४. (अ) ''आरण्यक' व 'युगांत' या नाटकांतील व्यक्तिरेखा परिस्थितीने प्रगल्भ झाल्या आहेत' - या विधानावर चर्चा करा.

किंवा

(ब) 'शोभायात्रा' आणि 'ढोलताशे' या नाटकांतून समाजातील समस्यांचे दर्शन कसे घडते ते साधार लिहा.

५. (अ) 'साठेचं काय करायचं ?' या नाटकातून दिसणारा नायकाचा मानसिक संघर्ष आणि त्याची कारणे यावर चर्चा करा.

किंवा

(ब) टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(१) नाटकातील स्वगते
(२) शोकांतिकेचे प्रकार
(३) 'संगीत शारदा' मधील पदे.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part - I & II) Marathi Paper - VII (Rev). April 2013

AGJ 1st half (g) 3

Con. 1181-13.

52

(3 Hours)

[Total M

StudentBounty.com

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) दिलीप चित्रे यांच्या कवितेत प्रेमानुभवाची विविध रूपे कशी प्रतीत होतात, याची सोदाहरण चर्चा करा.

किंवा

(ब) चित्रे यांच्या कवितेतील अनुभवच फक्त वेगळे नाहीत तर ते व्यक्त करण्यासाठी त्यांनी वापरलेल्या प्रतिमाही विलक्षण कशा आहेत ते साधार लिहा.

२. (अ) 'श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथेने स्त्री-पुरुष नातेसंबंध व त्यातील कामभावनेच्या अनेकविध आविष्कारांचे चित्रण केले आहे' - या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(ब) पानवलकर यांच्या कथांनी आशय आणि अभिव्यक्ती या संदर्भात आधुनिक मराठी कथेला दिलेल्या योगदानाचा सविस्तर परामर्श घ्या.

३. (अ) 'देवांसि जिवे मारिले' या कादंबरीचे विज्ञानकादंबरी म्हणून मूल्यमापन करा.

किंवा

(ब) ''निवेदकाच्या जीवनदृष्टीचे वेगळेपण हे 'देवांसि जिवे मारीले' या कांदबरीचे वैशिष्ट्य आहे'' - या विधानावर चर्चा करा.

४. (अ) आधुनिक समाजवास्तवातून निर्माण झालेली शोकांतिका यादृष्टीने 'सूर्यास्त' या नाटकाचे परीक्षण करा.

किंवा

(ब) ''मूल्यनिष्ठा आणि मूल्यभ्रष्टता यांच्यातील संघर्ष 'सूर्यास्त' या नाटकातून प्रखरपणे समोर येतो'' - विधानावर चर्चा करा.

५. (अ) दलित आत्मकथनाच्या वेदना, विद्रोह, मानवता, विज्ञाननिष्ठा या सूत्रांचा 'बिराड' मध्ये प्रत्यय येतो का ? - तुमचे मत साधार पटवून द्या.

किंवा

(ब) ''बिराड' या आत्मकथनात भटक्या-विमुक्त जमातीचे अस्थिर, असुरक्षित जीवन प्रत्ययकारी शब्दांत चित्रीत झाले आहे,'' या विधानाचा उहापोह करा.

६. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**):-
(अ) जुलाय १९५६ या कवितेतील अनुभवाचे स्वरुप
(ब) 'सर्च' या शीर्षकाची अर्थपूर्णता
(क) 'देवांसि जिवे मारीले' मधील निवेदक
(ड) 'सूर्यास्त' नाटकातील संतराम
) 'बिराड' मधील शोषणाची विविध रुपे.

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (part - I & II) Marathi paper - VIII ...1/2013

P4-RT-Exam.-Feb.-13-216

Con. 1163 & (a) to (d)-13.

[BN-9583 to 9587] (3 Hours) **[Total Marks**

StudentBounty.com

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) 'व्याकरण' म्हणजे काय ते सांगून मराठीची पारंपरिक व्याकरणे कोणत्या प्रयोजनांतून सिद्ध झाली याचा परामर्श घ्या.

किंवा

(आ) टिपणे लिहा : (१) व्याकरणाची आधारभाषा
(२) व्याकरण-आदेशात्मक व वर्णनात्मक.

२. (अ) मराठीच्या रूढ वर्णमालेच्या पुनर्विचाराची गरज का व कशी आहे ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

(आ) मराठीच्या रूढ वर्णमालेच्या अर्जुनवाडकरकृत पुनर्विचाराचे परीक्षण करा.

३. (अ) मंगरूळकर यांनी केलेला पारंपरिक मराठी शब्दजातींच्या परीक्षणाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(आ) टिपणे लिहा : (१) मराठीतील लिंग विकरण
(२) मराठी व्याकरणातील वचनविचार.

४. (अ) 'विभक्ती' म्हणजे काय ते सांगून द्वितीया-चतुर्थी वादाचा परामर्श घ्या.

किंवा

(आ) मराठी व्याकरणातील आख्यात विचाराचे परीक्षण करा.

५. (अ) व्याकरणातील 'प्रयोग' संकल्पना स्पष्ट करून मराठीतील कर्मणी प्रयोगाची सोदाहरण चिकित्सा करा.

किंवा

(आ) टिपणे लिहा : (१) व्याकरण आणि शुद्धलेखन
(२) व्याकरणात वाक्यपृथक्करणाचे स्थान.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

Con. 1163(a)–13. 2 **B**[illegible]

(2 Hours) [Total Marks [illegible]

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. 'संशोधन' म्हणजे काय ते स्पष्ट करून साहित्यसंशोधन हे वैज्ञानिक संशोधनापेक्षा कसे वेगळे ठरते, ते साधार सांगा.

२. साहित्य संशोधनाच्या पद्धती व प्रकार यांचा आढावा घ्या.

३. साहित्यसंशोधनात पाठचिकित्साशास्त्राचे कार्य व्यापक स्वरूपाचे कसे ठरते, ते विशद करा.

४. साहित्यसमीक्षा व साहित्यसंशोधन यांचे परस्परपूरकत्व आणि परस्परभिन्नत्व स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही **दोहोंवर** विवेचक टिपणे लिहा :-
(अ) प्रबंधाची भाषाशैली
(ब) 'अक्षरग्रास' व 'अक्षरोपरि अक्षर'
(क) हस्तलिखित भेद
(ड) ग्रंथकाराचा अभ्यास.

Con. 1163(b)–13. **BN–9585**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) छंदशास्त्राचा अभ्यास काव्यतत्त्व जाणून घेण्यास कसा व कितपत उपयुक्त ठरतो, ते साधार स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) लघु-गुरू आणि ऱ्हस्व-दीर्घ यांच्या अनुरोधाने छंदाचे विश्लेषण करा.

२. (अ) 'वृत्त', 'जाती', 'छंद' या संज्ञा उदाहरणे देऊन सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'आर्या', 'दींडी', 'साकी' या छंदांची स्वरूपचिकित्सा करा.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

३. कोणत्याही **दोहों**वर विवेचक टिपणे लिहा :-
- (अ) मुक्तजाती
- (ब) अंतरा आणि मेळ
- (क) आद्यतालपूर्व गण
- (ड) छंद आणि यमक.

४. (अ) अलंकार हे 'कविप्रतिभात्मक चमत्कृती' ठरतात काय ? - ऊहापोह करा.

किंवा

(ब) काव्यानुभवासाठी अलंकाराची आवश्यकता कितपत आहे, ते सांगा.

५. कोणत्याही **दोहों**वर विवेचक टिपणे लिहा :-
- (अ) अलंकार संख्या
- (ब) अलंकार आणि प्रतिमा
- (क) 'यमक' आणि 'उपमा'
- (ड) स्वभावोक्ति अलंकार.

Con. 1163(c)-13. **BN-9586**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) मारियस बार्डो यांनी केलेल्या व्याख्येच्या आधारे लोकसाहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'लोकवाङ्मय' आणि 'लोकसंस्कृती' या संकल्पना स्पष्ट करा.

२. (अ) 'लोकगीत म्हणजे ज्या लोकसमूहाचे वाङ्मय अलिखित आणि मौखिक परंपरेने चालत येते त्यांचे संगीतमय गीत'. हे विधान साधार स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'दंडार' आणि 'मादळ' या लोकनाट्यप्रकारांचे स्वरूप-विशेष लिहा.

३. (अ) ''श्रेष्ठ कथा आपली जाणीव संपन्न करीत असते'' हे भालचंद्र फडके यांचे विधान 'मराठी लोककथा' या संग्रहाच्या संदर्भात स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'लोककथा तत्कालीन सामाजिक प्रश्नांवर, टोळ्यांच्या स्थितीगतीवरही प्रकाश टाकू शकते.' या विधानाचा सोदाहरण परामर्श घ्या.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

४. (अ) ''रानभूल' हे आदिवासींच्या शोषणाची कथा आणि व्यथा सांगणारे नाटक आहे.' या विधानाची चर्चा करा.

(ब) 'रानभूल' या नाटकाचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

५. (अ) 'लोकगीतांमधून मानवी जीवनानुभूतींचा आविष्कार झालेला असतो.' हे विधान 'लोकमानसातील पारंपरिक कोळीगीते' या संग्रहाच्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) 'लोकमानसातील पारंपरिक कोळीगीते' या लोकगीतसंग्रहाचे परीक्षण करा.

Con. 1163(d)–13. **BN–9587**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

सूचना : (१) **सर्व** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. (अ) दलित साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करून दलित साहित्याची वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

(ब) फुले-आंबेडकर विचारप्रणाली आणि दलित साहित्य यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

२. (अ) ''सायरनचे शहर' मधील कविता दंगल, दहशतीची भीषणता स्पष्ट करतानाच, महानगरीय वास्तवाचे उत्कट दर्शन घडवितात.' साधार चर्चा करा.

किंवा

(ब) 'वाट तुडवताना' हे आत्मकथन वाचन, ज्ञानलालसा आणि नाना तऱ्हेच्या माणसांचे दर्शन घडविते.' साधार चर्चा करा.

३. (अ) 'शूद्र' या कादंबरीतील नागनाथची जीवनदृष्टी आणि त्याचा शूद्रत्वाविरूद्ध संघर्ष याविषयी साधार चर्चा करा.

किंवा

(ब) दलित साहित्य आणि दलितेतरांचे साहित्य याविषयी डॉ. गंगाधर पानतावणे यांच्या मतांचा परामर्श घ्या.

४. (अ) ''प्रचलित दलित कथेपेक्षा परिव्राजक'मधील कथा वेगळेपण सिद्ध करणाऱ्या आहेत.' साधार स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) ''निब्बाण' हे अस्वस्थ वर्तमानावर प्रकाशझोत टाकणारे नाटक आहे.' सविस्तर चर्चा करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) 'सायरनचे शहर' मधील प्रतिमासृष्टी
(ब) 'वाट तुडवताना' मधील भाषाविशेष
(क) 'कथा' या कथेतील लेखकाचा पात्रशोध
(ड) 'निब्बाण' मधील पात्रयोजना.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers